

Visitaforedrag Røst, 31. august–4. september 2022

Innledning

Det har vært en glede å endelig få avholde visitas hos menigheten på Røst. Forrige visitas på Røst var i 2009, ved biskop Tor B Jørgensen, så det er ganske lenge siden.

Denne visitasen har vært utsatt to ganger av ulike årsaker, blant annet pandemi. Det er derfor ekstra gledelig å kunne stå her i dag og ha opplevd disse dagene hos dere.

Vi har møtt stor og varm gjestfrihet på Røst, og blitt godt mottatt av menighetsråd, kommunen, på skolen og barnehagen, på omsorgssenteret, i møte med ungdomsrådet og på besøk hos representanter for det lokale næringslivet.

Vi opplevde en godt forberedt visitas med et interessant og spennende program, en god visitasinnberetning og stort engasjement for at gjester og vertskap skulle få godt utbytte av visitasen.

Bispevisitas har lange røtter i kirkehistorien. Den er forankret i biskopens tjenesteordning og har et eget lovfestet reglement i Den norske kirke.

Biskoper er tilsynsmenn og - kvinner (episkopos), som skal se og se til menighetene, rådene og de ansatte med jevne mellomrom.

Se til at arbeidet i menighetene drives rett og godt, og at de ansatte arbeider med det som er oppgavene deres og har det bra i jobben. Derfor har biskopen under visitasen hatt samtaler med de ansatte, og med Røst kirkelige fellesråd. Det har gitt rik anledning til å bli kjent med kirken på Røst, og biskop vil takke for gode samtaler og møter under visitasen. Stor takk også til Røst kommune for godt møte med enkeltpersoner; ordfører, kommunedirektør og stabsleder.

Biskopens følge på visitasen har foruten fungerende biskop Gunnar Bråthen vært:

- Rådgiver for trosopplæring og inkludering Anne Grethe Sivertsen
- Rådgiver for kommunikasjon og samfunnskontakt Beate Tverbak
- Domprost Svein Valle.

Under visitasen har kirkeverge Hilde Beate Johansen, sokneprest Gitte Bergstuen og leder i menighetsrådet Ellen Pedersen geleidet og vært sammen med biskop med følge.

I dette foredraget vil vi si litt om hva vi har sett og opplevd, og litt om hva vi tenker blir viktig for menighetens videre arbeid fremover.

Program:

Torsdag 1. september:

- Morgenbønn
- Befaring på menighetshus, kirkegård og i kirken
- Andakt på helsehuset
- Samtaler med ansatte
- Menighetsrådsmøte

Fredag 2. september:

- Morgenbønn
- Møte med skole og barnehage
- Samtalelunsj med 10. klasse og Røst kommunes ungdomsråd
- Møte med kommunens ledelse der temaene var:
  - «Røst kommune» v/ ordfører Elisabeth Mikalsen
  - «Å vokse opp på Røst» v/ leder for oppvekstsenteret Marit Storjord Vestad
  - «Å være kirke på Røst» v/ sokneprest Gitte Bergstuen
  - Samarbeid kirke -kommune v/ kirkeverge Hilde Beate Johansen
- Samtale med sokneprest

Lørdag 3. september:

- Tur i Nesset, ledet av Trond Skog
- Bedriftsbesøk til fiskebruket Glea, vert vraker Ansgar Pedersen
- Konsert Mangfoldige røster, for og med folket på Røst

Søndag 4. september:

- Gudstjeneste med dåp og konfirmantpresentasjon.
- Kirkekaffe med biskopens visitasforedrag på Fiskarheimen Havly

Møte med menighetsrådet / fellesrådet:

Menighetsrådet er ledet av Ellen Pedersen og har, i tillegg til sokneprest Gitte, 5 andre medlemmer:

- Janne Claussen Andreassen
- Trond Skog
- Kari- Anne Nilsen
- Øystein Røymo
- Johan Fredrik Johansen

Vararepresentanter er:

- Anne Cecilie Pedersen
- Sylvi Hansen
- Alf Røymo

- Line Merethe G. Buschmann

Menighetsrådet har i den siste tiden valgt å innkalle alle varamedlemmer til alle møtene. Det skaper kontinuitet, gjør det lettere for alle å følge med i arbeidet og det blir flere til å dele på oppgavene som menighetsrådet tar på seg. Kommunens representant til fellesrådet er Kine Elisabeth Jensen med vara Arnhild Adolfsen.

Rådet legger ned mye tid og innsats i dugnadsarbeid, og det har vært fint å både høre og være vitne til at det ikke er vanskelig å få øyas beboere til å ta på seg ulike oppgaver når de blir spurt. Heller ikke når det er behov for medvirkende i gudstjenestene.

Vedlikeholdsarbeid og maling av menighetshuset er nylig utført. Gressklipping på kirkegården og tradisjonsrik puss av lysekroner i kirken før konfirmasjonsdagen er blant oppgavene som utføres til beste for øyas beboere. Menigheten vet å sette pris på den frivillige innsatsen og arrangerer årlig fest for de frivillige i forbindelse med menighetens årsmøte.

Dugnader, trosopplæring, fester i forbindelse med nasjonaldag og høytider, fasteaksjon, trimbingo, gudstjenester som markerer festivaler, og mye mer er årvisse arrangementer som viser at Røst menighet bidrar inn i øysamfunnet. Det gir viktige møtepunkter der mange av innbyggerne mer enn gjerne er aktører og tar ansvar sammen med rådet og de ansatte. Dugnadsånden skaper fellesskapsfølelse og tilhørighet til øyas rike tradisjoner, og er en støtte for menighetsrådets primær oppgave; å styrke og nære det kristelige livet i menigheten.

Menighetsrådet er også opptatt av å rekruttere nye og yngre mennesker inn i sitt arbeid, og legger planer for å nå dette målet mot kirkevalget i 2023.

Menighetsrådet uttrykte også behov for digitale verktøy som vil gi en bedre oversikt og plan for arbeidet i menigheten fremover.

Rådet er opptatt av å legge kirkens tilbud og aktiviteter til tidspunkt som passer inn i øyas øvrige liv. På Røst veksler livet mellom travle og rolige sesonger. Mange av barna er travelt opptatt som tungeskjærere under skreifisaket, noe som blir tatt hensyn til når menigheten lager timeplaner for trosopplæringstiltak og konfirmantarbeid.

I planarbeidet for menigheten kan Den norske kirkes nysatsning «Helhetlig menighetsplan» være aktuelt å ta i bruk. Her står bispedømmekontoret med sine rådgivere til tjeneste som veiledere og ressurser i prosessen.

Befaring:

Under befaringen var Tom Ragnar Pedersen fra kommunens tekniske avdeling sammen med oss. Vi gikk da gjennom de anleggene som fellesrådet har ansvar for:

- Kirka

Røst kirke er en langkirke, bygget i tre og innviet i 1900. Den framstår i bra stand. Kirkevergen nevner i sin innberetning av det er ønskelig med en tilstandsvurdering av kirka.

Menigheten har ønske om å gjøre noen endringer, blant annet demontere de bakerste benkene for å gjøre kirkerommet mer fleksibelt og få plass til aktivitetskrok for barn.

Biskopen anbefaler fellesrådet å gå videre med disse planene.

Det er også en prosess på gang for å få et lydanlegg som har en mer hensiktsmessig betjening og som estetisk passer bedre inn i kirka enn PA-anlegget som i dag er i bruk.

Det er gjort en stor jobb for å gjøre kirka tilgjengelig for rullestolbrukere. Her er det lagt ned god dugnadsinnsats. Gjerdet rundt kirka ble også oppgradert for noen år siden og fremstår nå i god stand. Dette er også utført for en stor del på dugnad.

De siste årene har flere kirker i vårt bispedømme, av liknende type som Røst kirke, fått installert varmepumper. Dette har gitt jevn og energieffektiv oppvarming og kan også være bidra til å kontrollere luftfuktighet. Med det erfaringsgrunnlaget som nå foreligger kan dette være en overkommelig prosess å starte på også i Røst kirke.

- Menighetshuset

Menighetshuset ligger nær kirka og brukes til mange av menighetens aktiviteter.

Det er et enkelt bygg som har behov for noe vedlikehold, det viktigste på kort sikt er at taket må repareres. Dette er fellesrådet i gang med å legge til rette for.

- Kirkegården

Kirkegården har et jordsmonn som gjør at den er krevende å holde vedlike. Det er behov for utjevning slik at plen kan opparbeides og klippes på en god måte. Fellesrådet har tidligere hatt ønske om at det innføres avgift for feste av grav for på den måten å få økonomi til bedre vedlikehold av kirkegården. En slik avgift vil det eventuelt være kommunen som fastsetter, etter budsjettforslag fra gravplassmyndigheten/fellesrådet. Dette kan være en moment å drøfte i dialogmøte med kommunen.

Det er ikke eget begravellesbyrå på Røst. Tradisjonelt har befolkningen ordnet med mye av det praktiske rundt gravferd selv, med god hjelp fra fellesrådet og kirkens ansatte.

Til dette bruk har fellesrådet en gammel bårevogn som nå er totalrestaurert for innsamlede midler og framstår i svært god stand. Denne kan leien av alle som ønsker det.

Møte med ungdomsråd og 10. trinn ved Røst skole:

Et afrikansk ordtak sier: «Det krever en hel landsby for å oppdra et barn». Menighetens arbeid bidrar til å knytte ungdommene sammen med hverandre og til lokalsamfunnet. Ansatte og frivillige i kirka er godt kjent med ungdommene og har hatt gode opplevelser sammen med dem.

Det ble et fint møte med 10.trinnselevne og kommunens ungdomsråd. De uttrykker at de kjenner seg sett og hørt både av kirkas ansatte og kommunens ledelse. De ser frem til å flytte inn i ny skole og oppvekstsenter denne høsten, og til å møte ungdommer fra Lofotregionen til samarbeid om «Lofoten de grønne øyene» – et prosjekt som har som mål at bærekraftsmålene skal ligge til grunn for de valgene som gjøres både i offentlig forvaltning og næringsliv.

De fleste ungdommene står foran et oppbrudd fra Røst etter avsluttet ungdomsskole og er på vei til skolegang andre steder i fylket. Det betyr en tilværelse som hybelboere, noe som både er kostbart og krevende. Vårt ønske er at det skal bli en god overgang, og vil også nevne at kirka er et sted der alle er velkomne og at det går an å ta kontakt om det skulle være behov for noen å snakke med. Dagens ordning er sånn at soknepresten på Røst (Gitte prest) i perioder gjør tjeneste i Bodø, og er da et mulig kontaktpunkt der.

Det var fint å høre at ungdommene vi snakket med opplever at det er ei fremtid for dem på øya si. Røst trenger mennesker som vil være en del av øysamfunnet, og med entusiasme, kreativitet og nyvunnet kompetanse er

ungdommene øyas største ressurs. Vi vil be om Guds velsignelse over ungdommene og livsveien videre, enten det blir på Røst eller andre steder.

Besøk på skole/ barnehage:

Biskop og følge ble tatt godt i mot og fikk en liten prat med mange av elevene på skolen, og barna i barnehagen. Noen hadde forberedt spørsmål og biskopen opplevde god kontakt med barna. Både ansatte og barn var positive og glade i møtet med biskop, og glade for å møte sin sokneprest og kirkeverge.

Med kirkebygget og kirkekontoret i umiddelbar nærhet til skolen ligger det godt til rette for kontakt, og barnehage/skole og kirken har formaliserte avtaler om læringsaktiviteter og markering av høytidene. Biskopen ser stort på dette og vil oppmuntre til å fortsette det gode arbeidet og videreutvikle det.

Biskopen vil også peke på at skolens nye læreplaner har mange læringsmål og målsetninger som skolen kan nå i samarbeid med kirken, og ikke bare i kristendomsfaget. Kirkerommet, kirkegården, salmeskatten, kirkens kunst, inventar og tradisjoner kan gi viktig læring i fag som norsk, matematikk, samfunnsfag, musikk, kunst og håndverk for å nevne noe.

Møte med kommunen:

Biskop og følge fikk oppleve å bli tatt varmt imot av ordfører og leder i Lofoten regionråd Elisabeth Mikalsen, stabsleder Kristian Stråmyr, kommunedirektør Vigdis Bolås og oppvekstleder Marit Vestad. Heidi Evjen fra opposisjonen i kommunestyret var også til stede.

Som gjester fikk vi tegnet et bilde av en kommune med stolthet og engasjement for samfunnet de er satt til å tjene. Satsningen «Lofoten de grønne øyene» har høy prioritet. Her er Røst i tet som pilotkommune. Vi fikk høre om store og viktige oppgaver i å gjøre fiskerier, luftfart og annen kommunikasjon til null- og lavutslippsvirksomheter. Her er det naturlig for oss som kirke å støtte og bidra inn til det viktige arbeidet.

Menneskene som bor på Røst har en stor himmel over livene sine. Sokneprest Gitte Bergstuen viste på dette møtet i ord og bilder hva kirkens ansatte og menigheten på Røst gjør med visjonen «Mer himmel på jord» som er motto for virksomheten.

Menighetens plan for trosopplæring gir møtepunkter og varierte opplevelser for barn og unge fra 0 til 18 år, alt fra overnatting i kirken/Lys Våken, Hallovenn (ei samling i forbindelse med alle helgens dag med fokus på liv og død), konfirmantturer og mye mer.

Det er viktig å formidle kirkens egenart gjennom gudstjenestep praksis, bibelfortellinger og trosinnhold, og å bygge relasjoner og fellesskap som gjør at

barna kjenner seg hjemme i kirken. Kommune og kirke kan sammen nå mål for å gi ungene på Røst en trygg og god oppvekst. Her siterer vi ordfører Elisabeth: «Vi kan få til mer, sammen». Vi gir full tilslutning til dette og ser frem til godt samarbeid i årene som kommer.

På Røst som i landet for øvrig er gjennomsnittsalderen stigende. Omsorgssenteret her i kommunen er sentralt plassert, og har en sentral plass også i kirkas virksomhet som en del av diakonien; kirkens omsorgstjeneste. I 2021 var det 26 samlinger med andakt på omsorgstua. Vi fikk være til stede på en slik samling og det gjorde inntrykk å se og høre om omsorg i praksis: For enkeltmennesker og for fellesskapet, og om dugnadsinnsatsen også fra brukere av senteret som hadde trådd til og malt flere av oppholdsrommene og på den måten bidratt til god trivsel.

Besøk på Glea fiskemottak

Bærebjelken i næringslivet på Røst er fiskeriene, og arbeidet med å få fisken opp av havet for videre foredling, tørking, salg og eksport representerer en lang og stolt tradisjon på øya og i Lofoten for øvrig. Kompetansen som Røst-samfunnet besitter på dette feltet er enorm og opparbeidet gjennom generasjoner.

Vi fikk besøke fiskemottaket Glea der vi ble tatt godt i mot av vraker Ansgar Pedersen.

Der fikk vi innblikk i historien til bedriften, og vi fikk forklart prosessen med tørking og klargjøring av fisken for eksport, nå i nye og fremtidsrettede lokaler. Dette er en bransje som historisk har hatt og fortsatt har stor betydning både regionalt, nasjonalt og globalt, og det er med stor respekt og beundring vi ser arbeidet som legges ned i å videreføre dette.

Om veien framover

Når det gjelder tiden framover så vil biskopen oppmuntre dere til å fortsettelse med det gode arbeidet som allerede er i gang.

- Det gjelder prosessen med planarbeid, at dere bruker tilgjengelige verktøy som kan gi hjelp til prioriteringer og oversikt
- Videre at dere fortsetter å utvikle et godt forhold til kommunen så dere i felleskap kan finne gode løsninger for økonomi og stillinger.
- Tiden vi lever i har fokus på bærekraft og det globale perspektiv. I forlengelsen av det kan dere gjerne vurdere opplegget for å bli «grønn menighet» og kanskje også etablere en misjonsavtale i rammen av SMM, Samarbeid Menighet og Misjon.

Sluttord

Vi har i løpet av denne visitasen møtt mennesker med stor lojalitet til stedet. Noen er født og oppvokst her og har dype røtter. Andre har kommet hit av kjærlighet til øysamfunnet eller til mennesker her. Noen har blitt værende en periode, andre permanent, og noen vender tilbake hit etter å ha vært borte noen år.

Menneskene på Røst er allsidige, de har så mange fasetter og ressurser de bidrar inn i lokalsamfunnet med. Det var en imponerende og vakker opplevelse å være til stede på konserten i kirka lørdags kveld. Der fikk vi høre et spekter av musikalske innslag som holdt svært høy kvalitet.

Mange av de vi møtte hadde flere ulike jobber og oppgaver som til sammen utgjorde levebrød og tannhjul i samfunnsmaskineriet.

Takk igjen for stor gjestfrihet.

Historien om Pietro Querini er en del av Røsts historie. Hans reiseskildring etter at han drev i land utenfor Røst har en formuleringer som passer i denne sammenhengen: «I den tiden vi var der, behandlet folk oss vennlig og etter sin beste evne, og ...vi spiste uhorvelige mengder av maten deres»

Takk for gode dager, og Guds velsignelse over menneskene, kirken og samfunnet på Røst!